

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **İçişleri Bakanı Süleyman Soylu** tarafından Anayasanın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Alican ÖNLÜ

Tunceli Milletvekili

1990'lı yıllardan itibaren yaşanan çatışmalardan kaynaklı devlet ve dönemin hükümetleri, "bölgeyi insansızlaştırma" politikalarına sarılarak Türkiye genelinde 905 köy, 2 bin 923 mezra olmak üzere 3 bin 428 yerleşim yerini boşaltılmıştır. OHAL Bölge Valiliği'nin Kasım 1997 açıklamasına göre, boşaltılan köy sayısı 820, mezra sayısı 2.345 ve "İnsansızlaştırma" politikaları nedeniyle zorla yerinden edilen insan sayısı 54 bin 201 haneden toplam 378 bin 335 kişidir. İçişleri Bakanlığı, aynı döneme ilişkin 945 köyün, 2.021 mezranın boşaltıldığını ve 358.335 kişinin yerinden olduğunu açıklamaktadır.

İnsan Hakları Derneğinin yayımladığı "Habitat 2 Alternatif rapor, eşit, özgür, ayrımsız yerleşim hakkı" başlıklı çalışmanın 11. sahifesinde, 1 Mart 1996 itibariyle boşaltılan köy sayısını 2657 olarak bildirmektedir.

İnsan hakları örgütleri zorla yerinden edilen nüfusu çoğu kez "3 milyonun üzerinde" ya da "üç milyon civarında" diye ifade etmektedirler. Bu konuda resmi rakamlarda da netlik bulunmamaktadır. Öte yandan değişik zamanlarda yapılan Genelkurmay Başkanlığı, İçişleri Bakanlığı ve OHAL Bölge Valiliği açıklamalarının da birbiriyle çeliştiği görülmektedir.

Yerinden edilmiş nüfus konusunda Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü'nün Devlet Planlama Teşkilatı'nın koordinatörlüğünde gerçekleştirdiği araştırmada (2004-2006) yerinden edilen kişilerin sayısı, 953.680-1.201.000 şeklinde bildirilmektedir.

Vekili olduğum Dersim ili ise zorunlu göçler ve köy boşaltmaları nedeniyle en hızlı nüfus kaybının yaşandığı kent durumundadır. Sadece 1994 yılı içerisinde 183 köy ve 823 mezra boşaltılmış ve buralarda yaşayan 6 bin 439 haneden 41 bin 939 kişi Dersim'i terk etmek zorunda bırakılmıştır.

Ovacık ilçesinde toplam 41 köy, 102 mezra, Hozat ilçesinde ise toplam 19 köy ve 47 mezra boşaltılmıştır. Her iki ilçede 1994 öncesinde yüzlerce kişinin yaşadığı toplam 104 köyden bugün 56'sı artık boştur.

Zorunlu göçler nedeniyle yaşanan mağduriyetler günümüzde de yaşanmaya devam etmektedir. Boşaltılan köylerine dönmek isteyen yurttaşlar can ve mal güvenliklerine ilişkin kaygı duymakta, koruculuk ya da ajanlık dayatmalarıyla, yayla ve mera yasaklarıyla karşı karşıya bırakılmaktadır. Ekonomik kaygılar ve altyapı eksiklikleri de geri dönüş önünde ciddi engeller oluşturmaktadır. Geri dönüşlerde yurttaşları bekleyen sorunlardan biri de köylerinin tüzel kişiliğinin kaldırılmasıdır. Çatışmalar, köy yakmaları, ajanlık ve koruculuk gibi uygulamalar sonucunda köyünü terk eden yurttaşlar geri dönmek istediklerinde köylerinin başka köylere bağlandığını görmektedirler. Köyler içerisinde akrabalık, inanç, kültür ve tarihsel bir bağ bulunan yurttaşların bir arada yaşadıkları yerlerdir. Dolayısıyla bir köyün tüzel kişiliğinin sonlandırılması ya da başka bir köye bağlanması akrabalık ilişkilerini, inanç, kültür ve tarihsel bağları ortadan kaldırmaktadır. Yine değişen köy sınırları mera alanlarının ve köy sınırlarının değişmesine neden olmakta ve köye dönüşleri zorlaştırmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Türkiye’de 80’li yılların sonundan itibaren zorla göç ettirilen kişi sayısı kaçtır? Bunun illere göre dağılımı nedir?
- 2- Türkiye’de boşaltılan köy sayısı ve mezra sayısı kaçtır? İllere göre dağılımı nedir?
- 3- Türkiye’de boşaltılan köylerden kaçının tüzel kişiliği ortadan kaldırılmıştır?
- 4- Zorunlu göçler nedeniyle yaşanan mağduriyetlerin giderilmesi noktasında neler yapılmaktadır?
- 5- Köylülere yönelik geliştirilen koruculuk ve ajanlık dayatmalarına karşı neler yapmaktasınız?
- 6- Vekili olduğum Dersim ilinde kaç köy ve mera boşaltılmıştır? Dersim’de 80’li yılların sonundan itibaren zorla göç ettirilen kişi sayısı kaçtır? Bunun ilçelere göre dağılımı nedir?
- 7- Dersim’de kaç köyün tüzel kişiliği ortadan kaldırılmıştır?
- 8- Dersim’de kaç köy boşaltıldığı için başka bir köye bağlanmıştır?
- 9- Zorunlu göç nedeniyle yaşanan mağduriyetlerin ortadan kaldırılmasına yönelik ne tür çalışmalar yapmaktasınız?